

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НА РОЗПОДІЛ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ

©2018 СЕМЕНЧЕНКО А. В.

УДК 330.564:330.59

Семенченко А. В. Дослідження впливу факторів диференціації на розподіл доходів населення

Мета статті полягає в дослідженні впливу факторів диференціації на первинний та вторинний розподіл доходів населення та обґрунтуванні перегляду цих факторів за стадіями розподілу доходів. Автор вважає, що до перерахованих у роботі факторів необхідно додати такі, що пов'язані зі станом економіки у країні в цілому. Перехід до соціально-ринкових відносин веде до змін у трудовій, фінансово-кредитній, правовій, інвестиційній, технічній, соціально-побутовій сферах діяльності суспільства. Демонізація економіки, розвиток різних форм власності призводить до змін у розподільчих відносинах. Загальна соціально-економічна ситуація значною мірою визначає напрямки і силу дії інших факторів, що впливають на розширення працівників за рівнем доходів. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення завдань, основними з яких є: дослідження диференціації доходів; визначення впливу факторів диференціації на первинний та вторинний розподіл доходів населення; аналіз факторів диференціації за стадіями розподілу доходів.

Ключові слова: фактори, диференціація, доходи населення, розподіл, стратифікація.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Семенченко Аліна Володимирівна – кандидат економічних наук, викладач кафедри економіки та соціальних наук, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: alya_semenchenko@ukr.net

УДК 330.564:330.59

Семенченко А. В. Исследование влияния факторов дифференциации на распределение доходов населения

Цель статьи заключается в исследовании влияния факторов дифференциации на первичное и вторичное распределение доходов и обосновании анализа этих факторов по стадиям распределения доходов. Автор считает, что к перечисленным в работе факторам необходимо добавить такие, которые связаны с состоянием экономики в стране в целом. Переход к социально-рыночным отношениям ведет к изменениям в трудовой, финансово-кредитной, правовой, инвестиционной, технической, социально-бытовой сферах деятельности общества. Демонізація економіки, розвиток різних форм власності приводить до змін у розподільчих відносинах. Общественная социально-экономическая ситуация в значительной степени определяет направление и силу действия других факторов, влияющих на расслоение работников по уровню доходов. Достижение поставленной цели обусловило необходимость решения задач, основными из них являются: исследование дифференциации доходов; определение влияния факторов дифференциации на первичный и вторичный распределение доходов населения; анализ факторов дифференциации по стадиям распределения доходов.

Ключевые слова: факторы, дифференциация, доходы населения, распределение, стратификация.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Семенченко Алина Владимировна – кандидат экономических наук, преподаватель кафедры экономики и социальных наук, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: alya_semenchenko@ukr.net

UDC 330.564:330.59

Semenchenko A. V. Researching the Influence of Factors of Differentiation on Distribution of Incomes of Population

The article is aimed at researching the impact of differentiation factors on both primary and secondary income distribution and substantiating of analyzing these factors by the stages of the income distribution. The author believes that the factors listed in the publication should be supplemented with those related to the condition of the country's economy as a whole. The transition to the socio-market relations leads to changes in labor, financial-credit, legal, investment, technical, socio-domestic spheres of activity of the society. Demonopolization of the economy, development of various forms of ownership leads to changes in the distributive relations. The general socio-economic situation largely determines the direction and strength of other factors influencing the stratification of workers by income level. Achievement of the goal set has stipulated the necessity to solve some problems, the main ones are: studying of the income differentiation; determination of influence of factors of differentiation on the primary on secondary distribution of the incomes of population; analyzing of the factors of differentiation by the stages of the income distribution.

Keywords: factors, differentiation, incomes of the population, distribution, stratification.

Fig.: 2. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Semenchenko Alina V. – PhD (Economics), Lecturer of the Department of Economics and Social Sciences, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: alya_semenchenko@ukr.net

Перехід української економіки до ринкових відносин спричинив різку соціальну диференціацію суспільства. Часто непередбачувані перехідні процеси до ринкової економіки, які відбуваються в Україні, вимагають вивчення стану та перспектив розвитку соціальної диференціації та запровадження науково обґрунтованих заходів щодо її регулювання.

Питання проблем диференціації доходів населення в Україні та за її межами, особливостей формування, регулювання доходів у перехідних економіках активно функціонують та досліджуються в економічній літературі. Цю проблему вивчали та вивчають такі

українські та зарубіжні вчені, як Е. де Сото, Б. Даллаго, Г. Абадинскита, Д. Богиня, В. Колот, А. Баланда [1], Н. Абакумова [2], В. Мандибуря [5], А. Булатова [7].

Мета статті полягає в дослідженні впливу факторів диференціації на первинний та вторинний розподіл доходів населення та обґрунтуванні перегляду факторів диференціації за стадіями розподілу доходів.

Для вивчення та визначення ефективних важелів регулювання стратифікації доходів населення необхідно визначити фактори, що впливають на це явище. Українські вчені [1, с. 91] наводять такі фактори соціальної стратифікації суспільства: розходжен-

ня в індивідуальних здібностях; початковий добробут домогосподарств і їхні інвестиційні можливості; диференціація в оплаті кваліфікованої та некваліфікованої праці; демографічні особливості та мобільність домогосподарств; розвиненість системи соціального захисту; попит на кваліфіковану працю; нерівність між міським і сільським населенням.

Ураховуючи соціально-економічні особливості країн перехідного періоду, до вищеперерахованих додають ще низку факторів: приватизація підприємств; лібералізація цін, заробітної плати, торгівлі та ринку; лібералізація фінансових ринків; заробітки в тіньовій економіці; податкова реформа; реформа системи соціального захисту; нерівність в оплаті праці по галузях і регіонах; поширення бідності. Автор вважає, що такий перелік факторів недостатньо повний. Досліджуючи фактори впливу на розмір та відмінності в доходах населення, Н. М. Абакумова та Р. Я. Подовалова здійснили таке групування [2]: 1) соціально-політичні; 2) соціально-демографічні (стать, вік, витривалість, наявність таланту і здібностей); 3) соціально-професійні (професія, спеціальність, освіта, кваліфікація, досвід і т. п.); 4) соціально-статусні (зайнятий чи незайнятий суспільно корисною діяльністю; дитина, учень, найманий робітник, господар власності, підприємець, фермер, вільний художник, пенсіонер, інвалід і т. п.); 5) соціально-економічні (рід занять чи діяльності, вид виробництва, умови праці та ін.). На відміну від попередньої, наведена класифікація факторів, що впливають на диференціацію доходів, має соціальний характер. Це можна пояснити зв'язком усіх факторів із соціальною політикою, соціальною орієнтацією суспільства та окремих соціумів.

Сьогодні оплата праці залишається основним джерелом доходу більшої частини населення (табл. 1), тому необхідно окремо розглянути механізм і факто-

ри її диференціації. Такий механізм, що діє в умовах планової економіки, описали М. Є. Рабкіна та Н. М. Рімашевська [3, с. 267].

У сучасних умовах механізм розподілу заробітної плати в основному змінився мало, адже в ринковій економіці, як і у плановій, існують ті ж регулятори розподільчих відносин: мінімальна та середня заробітна плата.

З переходом до ринкових відносин з'явилися нові фактори, що впливають на оплату праці, а деякі фактори втратили своє значення, тому необхідно розглянути розподіл оплати праці, враховуючи згадані фактори. На нашу думку, вплив факторів на диференціацію грошових доходів населення доцільно розглядати за стадіями розподілу доходів. Структурно вплив факторів на диференціацію грошових доходів населення можна представити таким чином (рис. 1).

На першому рівні розподілу створеного продукту відбувається первинний розподіл доходів за факторами виробництва – на оплату праці, дохід від власності (дивіденди, відсотки, рента), дохід від підприємницької діяльності (прибуток, змішаний дохід). На цьому рівні основними факторами, що впливають на розподіл доходів, є: макроекономічні (соціально-політичні), інституціональні (рівень розвитку інститутів, що забезпечують діяльність всієї економічної системи), соціально-економічні (ВВП, ціни, рівень безробіття, доходи, витрати), соціально-статусні (власник, підприємець, працівник).

Спочатку відбувається процес розподілу всіх працівників за категоріями праці, який, у термінах теорії ймовірності, носить нормальний характер. На розподіл населення за якістю праці діють такі фактори: розходження в індивідуальних здібностях, схильностях, перевагах, наявності таланту; соціально-професійні (освіта, професія, спеціальність, рівень кваліфікації, досвід і т. ін.); демографічні (стать,

Таблиця 1

Динаміка доходів населення України у 2012–2017 рр.

Показник	Рік					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Доходи – всього, %	106,2	123,1	113,6	111,1	105,3	106,4
Заробітна плата	102,6	125,7	115,9	112,1	104,0	107,6
Прибуток та змішаний дохід	100,1	124,2	124,1	106,1	107,9	109,0
Доходи від власності, одержані	122,6	164,4	100,3	109,7	103,3	105,6
Соціальна допомога та інші одержані поточні трансферти	111,2	116,2	109,4	112,3	106,0	107,2
у тому числі:						
– соціальна допомога;	111,0	116,5	110,8	114,2	107,4	102,5
– інші одержані поточні трансферти;	124,9	99,8	97,9	81,4	107,4	109,2
– соціальні трансферти в натурі	108,3	120,2	109,7	116,8	103,5	104,8

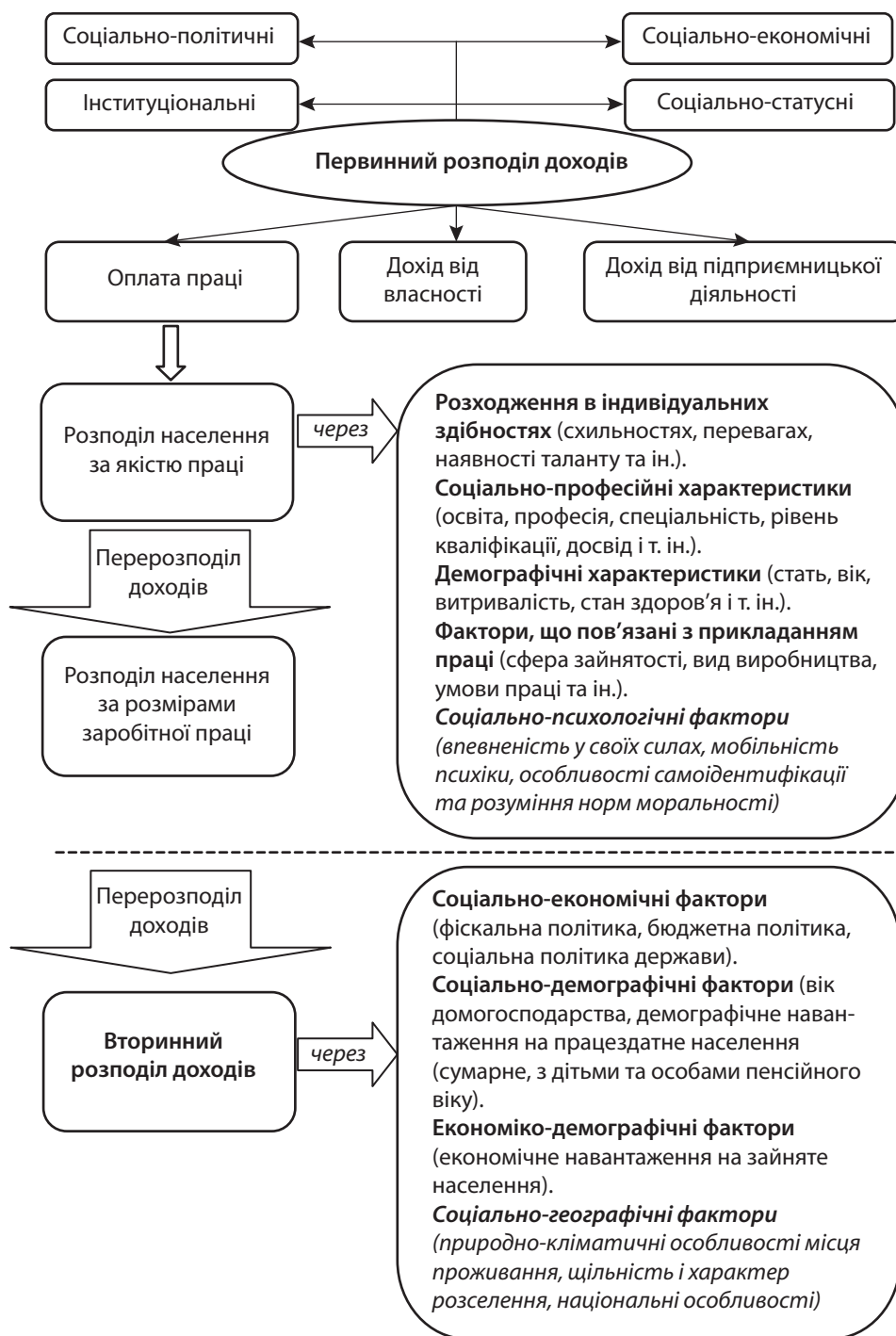

Рис. 1. Вплив факторів диференціації на первинний та вторинний розподіли доходів населення

вік, витривалість, стан здоров'я і т. ін.); фактори, що пов'язані з прикладанням праці (сфера зайнятості, вид виробництва, умови праці та ін.).

При переході від якості праці до категорій заробітної плати форма розподілу змінюється, оскільки формування заробітної плати належить до мультиплікативних процесів. Численні фактори, що визначають якість праці, діють таким чином, що поява кожного нового посилює ефект попереднього. Наприклад, освіта та досвід працівника, кваліфікація й особливі умови праці. У цьому випадку при переході до вищої категорії якості праці абсолютний приріст заробітної

плати залежить від вже досягнутого рівня і відбувається в геометричній прогресії. Далі під дією випадкових причин, що не мають відношення до кваліфікації (і відображається в надбавках, доплатах, преміях і т. ін.), утворюється безперервний розподіл працівників за розміром нарахуваної заробітної плати.

Таким чином, розподіл доходів відбувається під впливом двох груп факторів: основних (відносно стійких) і постійних (якість праці), та другорядних, що стосуються тільки окремого випадку (випадкові обставини). У цілому, розподіл заробіт-

ної плати є поєднанням закономірної диференціації оплати праці з випадковою варіацією.

На наступному рівні відбувається перерозподіл отриманих доходів через систему збору податків з юридичних та фізичних осіб, сплати внесків до фондів соціального страхування, соціальних виплат, дотацій, субсидій населенню, перерозподілу доходів усередині домогосподарств і формування індивідуального розподілу доходів населення. Він формується під впливом соціально-економічних (фіскальна політика, бюджетна політика, соціальна політика держави), соціально-демографічних (вік домогосподарства, демографічне навантаження на працездатне населення (сумарне, з дітьми та особами пенсійного віку), економіко-демографічних (економічне навантаження незайнятого населення на зайняте), соціально-географічних (природно-кліматичні особливості місця проживання, щільність і характер розселення, національні особливості) та інших факторів [4].

Грошові доходи проходять такі стадії процесу відтворення, як утворення, первинний розподіл, перерозподіл, формування кінцевих доходів, використання наявних доходів для фінансування кінцевого споживання та заощадження. Ці стадії досліджуються на макроекономічному рівні, а характеристики обсягів та структури доходів на кожній стадії будуть характеризувати різні сторони економічної поведінки домогосподарств: утворення доходів, формування кінцевих доходів (податкові та інші сплати), використання кінцевих доходів на споживання та накопичення. На стадії утворення та розподілу первинних доходів доходи домашніх господарств – це, перш за все, оплата праці найманих працівників, змішаний дохід домашніх господарств від власної виробничої діяльності та доходи від власності. Усі ці доходи виплачуються домашнім господарствам із доданої вартості, створеної в процесі виробництва. На етапі вторинного розподілу доходів первинні доходи домогосподарств перетворюються в наявний дохід за рахунок отримання трансфертів та сплати податків. Стадія перерозподілу доходів у натурі та використання скоректованого наявного доходу в натурі передбачає взаємодію державних установ і некомерційних організацій, що обслуговують населення [5].

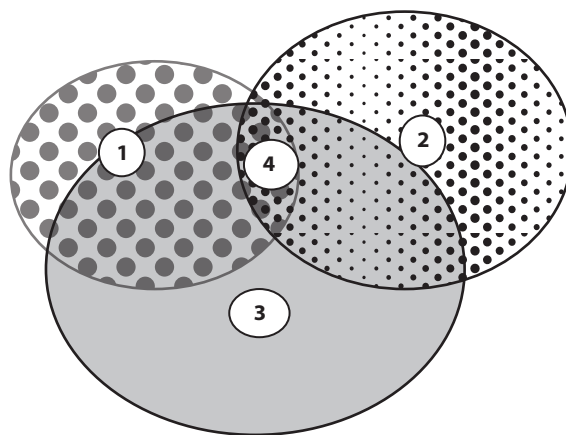
До перерахованих факторів необхідно додати такі, що пов'язані зі станом економіки у країні в цілому. Перехід до соціально-ринкових відносин веде до змін у трудовій, фінансово-кредитній, правовій, інвестиційній, технічній, соціально-побутовій сферах діяльності суспільства. Демоніполізація економіки, розвиток різних форм власності приводить до змін у розподільчих відносинах. Загальна соціально-економічна ситуація значною мірою визначає напрямок та силу дії інших факторів, що впливають на розширення працівників за рівнем доходів [6, с. 27].

На думку українських учених-економістів, для трансформаційної економіки України регулювання доходів населення на основі концепції СНР має важливе значення. Проте сучасний стан інформаційно-статистичної бази СНР не дозволяє побудувати основні рахунки і дезагрегувати зведені по сектору населення показники. У сучасному суспільстві без наукових знань реальної соціальної структури, характеру розподілу цінностей між різними групами та ступеня нерівності між ними неможливо зрозуміти, як функціонує та розвивається суспільство. Сукупність знань, які характеризують саме ці аспекти соціального життя, відноситься сучасними вченими до теорії соціальної стратифікації.

Соціологи по-різному підходять до тлумачення поняття «середній клас», використовуючи неоднакові параметри для його виділення. Як правило, такі параметри як «середній рівень доходів», «усвідомлення себе як представника саме середнього класу» є занадто нечіткими і однобокими.

Очевидно, має сенс пошук інтегрального параметра оцінки приналежності до середнього класу [7].

Ідентифікація середнього класу одночасно за середнім рівнем доходів, вищою освітою та високим соціальним статусом дає досить низьку цифру – 10% населення країни (рис. 2).

- 1 – населення, чиє матеріально-майнове становище відповідає трактуванню середнього класу в Україні (приблизно 35%);
- 2 – населення з високим професійно-освітнім статусом (близько 40%);
- 3 – населення, яке ідентифікує себе із середнім класом (близько 45%);
- 4 – населення, що відповідає практично всім критеріям середнього класу, тобто утворює його «ядро» (приблизно 10%).

Рис. 2. Склад середніх верств населення за 2017 р.

Приналежність до середнього класу в сучасній Україні з певними обмеженнями визначається за такими ознаками: середні доходи, власність (передусім на нерухомість – житло, землю, засоби виробництва), високий рівень професійно-освітньої підготовки та високий соціальний статус, ідентифікація себе як представника середнього класу. Серед характерних

ознак середнього класу – наявність у його представників певних матеріальних цінностей: приватний будинок або велика квартира, машина, відеотехніка, побутові прилади довготривалого вжитку, сучасні меблі; можливість раз на рік відпочивати всією сім'єю; можливість отримання якісної освіти тощо. Якщо 70% новостворених сімей за 10 років досягають таких стандартів, то це означає, що в країні створене підґрунтя для формування середнього класу [8].

В умовах сьогодення існує велике розмаїття соціальних структур, що дає підстави для розгляду та виділення двох варіантів: суспільства, в якому основним шаром населення є середній клас, і соціально поляризованого суспільства, яке має дві головні соціальні групи – багаті та бідні (перше – це європейське суспільство, а друге – латиноамериканське).

У сучасній Україні мають місце такі принципи соціального розвитку, як прагнення побудувати демократичну державу із соціально орієнтованою ринковою економікою, яке передбачає формування та розвиток відповідної соціальної структури, великої диференціації в доходах населення і численного середнього класу [9, с. 157].

Відомо, що соціальна поляризація може спростувати розвиток демократичних засад державного устрою, побудову соціально орієнтованої економіки, становлення України як стабільної міцної держави, оскільки потужними її наслідками є:

1) безконтрольність дій владних структур усіх рівнів тоді, коли влада представляє інтереси відповідних верств населення – соціальна поляризація обов'язково призводить до того, що в законодавчій та виконавчій владі домінують представники або олігархів, або бідних;

2) масштабна бідність;

3) зосередження капіталів і влади у відносно нечисленних колах – відповідно результатами економічного зростання користується вельми обмежена частка населення, а економічний спад призводить до значного погіршення матеріального становища численних верств;

4) погіршення становища щодо питань корупції – неминуче пришвидшення процесу первинного накопичення капіталу не могло здійснюватись іншим шляхом, крім розподілу колишньої державної власності під контролем чиновників [10].

ВИСНОВКИ

Таким чином, стратифікація населення за рівнем доходів складається під дією макроекономічних факторів. Якщо в розвинутих державах велике значення мають індивідуальні фактори, коли більшість населення має однакові стартові можливості отримання доходів, то в нашій державі значну роль відіграють макроекономічні, коли існують значні структурні диспропорції в економіці та значно обмежений доступ

більшості населення до економічних факторів виробництва, тобто до можливості отримання доходів.

Головною складовою громадянського суспільства є потужний і численний середній клас, який виступає основою соціальної стабільності в сучасному світі. Середній клас формує державний та місцеві бюджети, оскільки виступає основним платником податків. Він визначає споживчу поведінку населення і внутрішній ринок країни, через накопичення та участь у різноманітних системах страхування забезпечує інвестиційний потенціал, завдяки домінуванню в громадських і політичних організаціях визначає поведінку електорату і значною мірою формує моральні стандарти суспільства, шляхом участі у виборчому процесі виконує функції носія демократії та політичних свобод.

Тобто, можемо зробити висновок, що наявність сформованого середнього класу є головною ознакою демократичної держави з ринковою економікою та розвиненим сучасним суспільством. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Баланда А. Л. Диференціація населення України за рівнем доходів та її вплив на соціальну напругу. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2008. № 4. С. 91–95.

2. Абакумова Н. М., Подовалова Р. Я. Політика доходів і зароботної плати : учеб. пособие. М. : Инфра-М, 2002. 224 с.

3. Рабкина Н. Е., Римашевская Н. М. Основы дифференциации заработной платы и доходов населения. М. : Экономика, 2002. 288 с.

4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

5. Мандибуря В. О. Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання. Київ : Вища школа, 2008. 165 с.

6. Новіков В. М. Формування і прогнозування доходів населення. *Україна: аспекти праці*. 2002. № 3. С. 25–29.

7. Булатова А. С. Світова економіка : підручник. М. : Економіст, 2004. 366 с.

8. Сутність та стратегічні пріоритети детінізації української економіки. URL: http://old.niss.gov.ua/book/tyn_ekon/10.htm

9. Гончарова С. Ю., Семенченко А. В. Концепція стратифікації в умовах трансформації українського суспільства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2014. № 45. С. 157–163.

10. Крелевець О. А. Державне регулювання доходів населення в контексті формування середнього класу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Донецьк, 2010. 20 с.

REFERENCES

Abakumova, N. M., and Podovalova, R. Ya. *Politika dokhodov i zarabotnoy platy* [The policy of income and wages]. Moscow: Infra-M, 2002.

Balanda, A. L. "Dyferentsiatsiia naseleння Ukrainy za rivnem dokhodiv ta yii vplyv na sotsialnu napruhu" [Differentiation of the population of Ukraine by the level of incomes and its influence on social tension]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 4 (2008): 91-95.

Bulatova, A. S. *Svitova ekonomika* [World economy]. Moscow: Economist, 2004.

Honcharova, S. Yu., and Semenchenko, A. V. "Kontsepsiia stratyfikatsii v umovakh transformatsii ukrainskoho suspilstva" [The concept of stratification in the conditions of the transformation of Ukrainian society]. *Visnyk NTU «KhPI»*, no. 45 (2014): 157-163.

Krolevets, O. A. "Derzhavne rehuliuвання dokhodiv naselennia v konteksti formuvannia serednyoho klasu" [State regulation of incomes in the context of the formation of the middle class]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.03*, 2010.

Mandybura, V. O. *Riven zhyttia naselennia Ukrainy ta problemy reformuvannia mekhanizmiv yoho rehuliuвання* [The level of life of the population of Ukraine and the problems of reforming its regulation mechanisms]. Kyiv: Vyscha shkola, 2008.

Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

Novikov, V. M. "Formuvannia i prohnozuvannia dokhodiv naselennia" [Forming and forecasting incomes of the population]. *Ukraina: aspekty pratsi*, no. 3 (2002): 25-29.

Rabkina, N. Ye., and Rimashevskaya, N. M. *Osnovy differentsiatsii zarobotnoy platy i dokhodov naseleniya* [Fundamentals of differentiation of wages and incomes of the population]. Moscow: Ekonomika, 2002.

"Sutnist ta stratehichni priorytety detinizatsii ukrainskoi ekonomiky" [The essence and strategic priorities of the shadow economy of the Ukrainian economy]. http://old.niss.gov.ua/book/tyn_ekon/10.htm

УДК 323.3(477)

ПОЛІТИКА ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ: СУТНІСТЬ, СКЛАДОВІ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ В УКРАЇНІ

©2018 ІГНАТЕНКО Т. С.

УДК 323.3(477)

Ігнатенко Т. С. Політика формування середнього класу: сутність, складові та пріоритетні напрями в Україні

Метою статті є формулювання сутності політики формування середнього класу та окреслення її пріоритетних напрямів в Україні. Визначення передумов, необхідних для формування і розвитку середнього класу, дало можливість зробити припущення про синтезований характер політики формування середнього класу, яка поєднує в собі (як підсистеми) політику доходів, політику зайнятості, політику підтримки підприємництва, політику формування класу власників та гуманітарну політику. Розроблено алгоритм вирішення проблеми низької частки середнього класу в українському суспільстві. Окреслено пріоритетні напрями політики формування середнього класу в Україні, які спрямовані на створення необхідних економічних, соціальних і правових умов і гарантій для збільшення частки цієї соціальної групи в українському суспільстві. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є розроблення стратегії формування середнього класу.

Ключові слова: середній клас, критерії ідентифікації, доходи, зайнятість, власність, політика формування середнього класу.

Рис.: 2. **Бібл.:** 9.

Ігнатенко Тетяна Сергіївна – аспірантка, Університет банківської справи (вул. Андріївська, 1, Київ, 04070, Україна)

E-mail: mail.pismo2017@gmail.com

УДК 323.3(477)

Ігнатенко Т. С. Политика формирования среднего класса: сущность, составляющие и приоритетные направления в Украине
Целью статьи является формулировка сущности политики формирования среднего класса и определение её приоритетных направлений в Украине. Определение предпосылок, необходимых для формирования и развития среднего класса, позволило сделать предположение о синтезированном характере политики формирования среднего класса, которая сочетает в себе (в качестве подсистем) политику доходов, политику занятости, политику поддержки предпринимательства, политику формирования класса собственников и гуманитарную политику. Разработан алгоритм решения проблемы низкой доли среднего класса в украинском обществе. Определены приоритетные направления политики формирования среднего класса в Украине, направленные на создание необходимых экономических, социальных и правовых условий и гарантий для увеличения доли этой социальной группы в украинском обществе. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является разработка стратегии формирования среднего класса.

Ключевые слова: средний класс, критерии идентификации, доходы, занятость, собственность, политика формирования среднего класса.

Рис.: 2. **Библ.:** 9.

Ігнатенко Тетяна Сергіївна – аспірантка, Університет банківського дела (вул. Андреевская, 1, Киев, 04070, Украина)

E-mail: mail.pismo2017@gmail.com

UDC 323.3(477)

Ihnatenko T. S. The Policy of Formation of the Middle Class: Essence, Components, and Priority Directions in Ukraine

The article is aimed at formulating the essence of policy of formation of the middle class and defining its priority directions in Ukraine. The determination of prerequisites for the formation and development of the middle class made it possible to make an assumption about the synthesized nature of the policy of formation of the middle class, which combines (as its subsystems) the income policy, employment policy, entrepreneurship support policy, policy of formation of proprietary class, and humanitarian policy. The algorithm of solving the problem of low share of the middle class in Ukrainian society has been developed. The priority directions of the policy of formation of the middle class in Ukraine, directed on creation of necessary economic, social and legal conditions and guarantees for increase of a share of this social group in the Ukrainian society are defined. Prospect for further research in this direction is development of a strategy for the formation of the middle class.

Keywords: middle class, identification criteria, incomes, employment, property, policy of formation of the middle class.

Fig.: 2. **Bibl.:** 9.

Ihnatenko Tetiana S. – Postgraduate Student, University of Banking (1 Andriivska Str., Kyiv, 04070, Ukraine)

E-mail: mail.pismo2017@gmail.com